

Na dit woord vooraf, dat overloopt van de vereering voor het genie Kinker, volgt een 'notice biografique', eveneens nogal hagiografisch. De wetenschappelijke wereld kan nu, dankzij het werk van Kinker, eindelijk doordringen in de geheimenissen van de Koningsberger. Meer dan voor de biografische feiten wil Cocheret in deze notitie dan ook aandacht vragen voor de betekenis van Kinker als geleerde.

Aan het slot van het tweede deel belooft Cocheret een commentaar op dit boek te schrijven. Daarin wil hij dit boek van Kinker toelichten, en bovendien laten zien hoe 'la raison nous conduira à la foi'. Zover is het niet gekomen, waarschijnlijk omdat Cocherets gezondheid hem in de steek liet. Hij overleed namelijk op 21 april 1860, 'na een lijden van bijna negen jaren, echter kalm en zacht'.¹⁰⁰ Van welke aard dit lijden was, heb ik tot nog toe niet kunnen achterhalen. Maar het zou kunnen verklaren waarom de beloofde commentaar op Kinker nooit verschenen is. Overigens was het oordeel van B.H.C.K. van der Wijck zowel over Kinker als over Cocheret vernietigend. Het werk was eigenlijk nog niet rijp om gedrukt te worden. Het wemelt van de herhalingen en tegenstrijdigheden, de eenheid ontbreekt. 'Over menige bladzijde ligt een floers, zoo dik, dat geen menschelijk oog het doordringen kan'.¹⁰¹ Cocheret's verering voor Kinker wordt op de korrel genomen wanneer Van der Wijck signaleert hoe Cocheret niet bestaande Franse woorden laat staan met als commentaar: 'mot nouveau créé par l'auteur'. De ondoordachte ijver van Cocheret heeft noch aan de wetenschap noch aan Kinkers nagedachtenis een dienst bewezen. 'Het boek is in den volsten zin des woords *onleesbaar*'.¹⁰²

Artikelen

In een brief aan J.J.F. Wap belooft Cocheret in 1851 deze redacteur van *Astrea* één of twee artikelen over Kinker zoals deze hem gevraagd had.¹⁰³ In afwachting daarvan gaf hij iets van Kinker zelf, een 'discours qui contient des aperçus nouveaux et des pensées piquantes.' Het betreft een Franse vertaling van een artikel van Kinker, door Cocheret aangeduid als 'Discours sur le genre romanti-

que'.¹⁰⁴ De beloofde artikelen over Kinker zijn waarschijnlijk niet verschenen, in *Astrea* heb ik ze althans niet kunnen vinden. In *Astrea* vinden we wel twee andere artikelen die zonder twijfel van de hand van Cocheret zijn. In het eerste gaat hij in op de recensie van F.C. de Greuve van *Le dualisme*.¹⁰⁵ Hij begint deze polemieek met een lofzang op onder andere de herlevende belangstelling voor de wijsbegeerte, waardoor enerzijds het 'monster des Ongeloofs, met zijn Pantheïsmus, Materialismus en Fatalismus', en anderzijds 'het gedrogt des Bijgeloofs, met zijn Mysticismus en Fanatisme den Nederlandschen grond verlaten, of ten minste er voor Rede en Christendom zwichten zal!' De polemieek zelf betreft het gebruik van 'raison' en 'intelligence' door Kinker. Hier wordt ook duidelijk dat Cocheret op sommige punten met Kinker van mening verschilde. De Greuve had namelijk opgemerkt dat Cocheret Kinkers wijsgerige overtuiging geheel was toegedaan. In reactie daarop verwijst Cocheret naar zijn boek *Een woord voor alle vrienden van waarheid en godsvrucht* uit 1846. In dit verband wijst hij erop dat hij op het punt van de antinomieën en bovenal op het punt van het gezag der Rede nogal met Kinker van mening verschilt. Bovendien wenst hij een onderscheid te maken tussen zijn wijsgerige, zijn theologische en zijn christelijke overtuiging. Tot nog toe heb ik dit boek niet kunnen achterhalen, zodat de eigen positie van Cocheret voor het overige nog niet in kaart kan worden gebracht.

In een tweede artikel behandelde Cocheret een boek van J. Roos, *Aanteekeningen op de zielkunde van den hoogleeraar T. Roorda*.¹⁰⁶ Daarin bekritiseert Cocheret de kritische stellingname van Roos, zonder het overigens in alles met Roorda eens te zijn. Wel heeft hij veel waardering voor deze geleerde. Ook de belangstelling voor de psychologie wordt verklaarbaar indien we letten op de encyclopedie: de kennis der menselijke psyche werd in de eerst helft van de vorige eeuw algemeen beschouwd als onderdeel van de filosofie.

Tot slot vraag ik nog aandacht voor een serie artikelen over de wijsbegeerte uit 1851 en 1852.¹⁰⁷ Het